

2. Előadás Piaci szerkezet és erő

Kovács Norbert
SZE KGYK, GT

A vállalati árbevétel megoszlása

- Gazdasági költség + gazdasági profit
- Számviteli költségek + számviteli profit
- Explicit költségek + elszámolható implicit költségek + alternatív költség + gazdasági profit
- Explicit költségek + implicit költségek + gazdasági profit
- A közgazdasági modellekben: gazdasági költségek!!!

Profit maximalizálás a különböző piaci szerkezetek esetén

- Tökéletes verseny
- Monopólium
- Nem tökéletes szerkezetek:
  - Oligopólium
  - Monopolisztikus verseny
- Egyenlőre: duopólium modellek és kizárólag a kínálati oldal! (levezetések a ppt kiegészítéseként a táblánál!)

Profitmaximum a tökéletes verseny esetén

- $MR=MC=P$
  - A profit maximum feltételek levezetése a TR és a profit függvényekből
  - P konstans és „külső” adottság
  - D tökéletesen rugalmas
  - A profit kifejezhető és ábrázolható az ár és az átlagköltség, valamint az értékesített mennyiség segítségével
  - A rövid és a hosszú távú kínálat és egyensúly és feltételrendszere

---

Profitmaximum a tökéletes monopóliumban

- $MR=MC$
- Az MR a TR deriváltfüggvénye
- A P megállapítása a kereslet alapján
- A határbevétel és a kereslet ár rugalmasságának kapcsolata
- A P és az MC kapcsolata és alkalmazása a piaci erő mérésében!

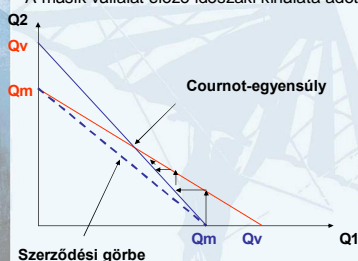

Profitmaximum a Cournot-duopólium esetén

- Homogén termék
- A vállalatok ismerik a piaci keresleti függvényt
- Egyidejű döntés
- A másik vállalat előző időszaki kínálata adottság

• Profit maximumot eredményező kibocsátás:

$$Q_1 = \frac{a - 2MC_1 + MC_2}{3b}$$

$$Q_2 = \frac{a - 2MC_2 + MC_1}{3b}$$

Profitmaximum a Stackelberg-duopólium esetén

- A feltételrendszerben változás: nem egyidejű a döntés: vezető és követő vállalat!
- A reakciófüggvény beépítése a profitfüggvénybe
- A profitmaximumot jelentő kibocsátás:

$$Q_1 = \frac{a - MC}{2b}$$

$$Q_2 = \frac{a - MC}{4b}$$

Profitmaximum a Bertrand-modellben

Ha $p_1 < p_2$, akkor $q_1 = \frac{a - p_1}{b}$ és $q_2 = 0$

Ha $p_2 < p_1$, akkor $q_2 = \frac{a - p_2}{b}$ és $q_1 = 0$

Ha $p_1 = p_2$, akkor $q_1 + q_2 = \frac{a - p_1}{b}$

Az árak egyenlők és megegyeznek a határköltséggel!

Profitdöntés az időben

- Jobb vagy rosszabb egy későbbi magasabb profit, mint egy mai kevesebb?
- Hogyan hasonlítjuk össze a különböző időszakok nyereségét egymással?

$$PV = R \cdot Z_1 + R^2 \cdot Z_2 + R^3 \cdot Z_3 + \dots + R^T \cdot Z_T = \sum_{t=1}^T R^t \cdot Z_t$$

- Speciális esetek:

$$PV = \frac{\bar{Z}}{(1-R)} \cdot (R - R^{T+1}) \quad PV = \frac{\bar{Z}}{r}$$

A gazdasági hatékonyság alternatív megközelítése

- A nem többleten alapuló (nonsurplus approach) megközelítés!
  - a monopólium profitja kisebb, mint a kereskedelem révén keletkező többlet – így profitmaximalizáló magatartása nem eredményez hatékony piaci kimenetet!!!

Piaci szerkezet és piaci erő

- HHI
- CR(2)
- CR (5)
- CR(n)
- Belépési korlátok
- Ár-költség rések
- Tobin-féle q

Három fő mérési probléma

- Piacdefiníciók
- Adatigény
- Módszertan kiforratlansága

További mérési problémák

- A tőke nem megfelelő értékelése
- Az értékcsökkenés számításának problémái
- A K+F hatás nem megfelelő értékelése
- Az infláció nem megfelelő kezelése
- A monopolista profitok figyelembe vétele
- Az adóhatás és a kockázatok helytelen kezelése
- A hitelek figyelmen kívül hagyása

A problémákról bővebben 1.

- A tőke értékelése
  - a közgazdasági definíciók helyett a számviteli definíciók
  - a tőkét nem a pótlási költségen veszik figyelembe
  - Ha így lenne: az adott megtérülési ráta versenyzői szinthez való viszonya értékelhető lenne

---

A problémákról bővebben 2.

- **Értékcsökkenés:**
  - Általában valamilyen fix képletet használnak az értékcsökkenés meghatározására.
  - Van-e kapcsolat a számított és a tényleges?
  - A megtérülési ráták becslése torzított lehet.

A problémákról bővebben 3.

- K+F és a reklámtevékenységek értékelése
  - Hosszú távon hatnak
  - Mikor számolják el a kiadásokat?
- Infláció kalkulálása
  - Reál – vagy nominál mutatók kerülnek számításra?

A problémákról bővebben 3.

- A monopolista profit kezelése
  - a könyv szerinti értékek a monopolista profitok tőkésített értékét is tartalmazzák!
  - Nem szabadna beleszámítani a megtérülési rátákba!
- A kockázat figyelmen kívül hagyása
- A hitelek nem kerülnek megfelelő mértékben figyelembe vételre.
